

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดของการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
ภาวะผู้นำ	19
ภาวะผู้นำครู	56
ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู	58
บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครู	86
บริบทโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี	99
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	102
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	116
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	116
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	127
วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	128
การเก็บรวบรวมข้อมูล	130
การวิเคราะห์ข้อมูล	130

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	130
แนวทางการยกระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม	132
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	134
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	134
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	136
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	137
แนวทางการยกระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม	191
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	197
ความมุ่งหมายของการวิจัย	197
สมมติฐานของการวิจัย	198
วิธีดำเนินการวิจัย	199
สรุปผลการวิจัย	201
อภิปรายผลการวิจัย	211
ข้อเสนอแนะการวิจัย	233
บรรณานุกรม	237
ภาคผนวก	246
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	247
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	250
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	272
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพของเครื่องมือ	290
ภาคผนวก จ ประวัติย่อของผู้วิจัย	318

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สังเคราะห์ภาวะผู้นำครู	77
2	วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู	84
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬแต่ละอำเภอ	118
4	รายละเอียดของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นรายอำเภอ	119
5	สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	138
6	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อ ภาวะผู้นำครูโดยรวม	139
7	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัยด้านบุคลากร	140
8	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัย ด้านกระบวนการ.....	142
9	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัย ด้านครอบครัว	143
10	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัยที่ด้าน สิ่งแวดล้อม	144
11	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อมด้านย่อยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	145
12	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านย่อย สภาพแวดล้อมทางสังคม	146
13	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านย่อย สวัสดิการในการปฏิบัติงาน	147

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
14	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัย ด้าน สิ่งแวดล้อม ด้านย่อย งบประมาณในการทำงาน	148
15	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัย ด้านความสัมพันธ์	149
16	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัยด้านเจตคติ	150
17	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อระดับภาวะผู้นำครู โดยภาพรวม	152
18	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อระดับภาวะผู้นำครู ด้านหลักสูตร	153
19	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อระดับภาวะผู้นำครู ด้านการจัดการเรียนรู้	154
20	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อระดับภาวะผู้นำครู ด้านการวัดผลประเมินผล	155
21	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อระดับภาวะผู้นำครู ด้านการเป็นแบบอย่าง	156
22	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อระดับภาวะผู้นำครู ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครูสู่ครูมืออาชีพ	157
23	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อระดับภาวะผู้นำครู ด้านการมีส่วนร่วม	158
24	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัจจัย ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู โดยภาพรวม	159
25	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อระดับ ภาวะผู้นำครู โดยภาพรวม	160

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
26	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวม	161
27	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัวของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาบึงกาฬ....	163
28	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวม	164
29	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวม โดยใช้วิธี LSD	166
30	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาบึงกาฬ ด้านการวัดผลประเมินผล โดยใช้วิธีของ Scheff (Scheffe Method) ...	167
31	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาบึงกาฬ ด้านการเป็นแบบอย่างโดยใช้วิธี LSD	168

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
32	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวม	169
33	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวม โดยใช้วิธีของ Scheffe(Scheffe Method)	171
34	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านครอบครัว โดยใช้วิธีของ Scheffe(Scheffe Method)	172
35	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวม	173
36	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวม โดยใช้วิธีของ Scheffe (Scheffe Method)	175
37	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการเป็นแบบอย่างโดยใช้วิธี LSD	176

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
38	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีของ Scheffe(Scheffe Method)	177
39	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ....	178
40	ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน	181
41	ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ด้านหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน	182
42	ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ด้านการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ..	184
43	ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน	185
44	ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ด้านการเป็นแบบอย่าง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน	187

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
45	ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครูผู้ครุมีอาชีพ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูผู้สอน	188
46	ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ด้านการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน	190
47	การนำเสนอปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ เพื่อนำมาหาแนวทาง ยกระดับภาวะผู้นำครู	192
48	การหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความสอดคล้อง ของแบบสอบถาม เรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬด้านปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำครู	292
49	การหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความสอดคล้องของ แบบสอบถาม เรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ด้านระดับภาวะผู้นำครู	303
50	ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ...	311
51	ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น ระดับภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ	315

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	12
2 แบบภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ จากผลการศึกษา ของ Stogdil	27
3 ตาข่ายภาวะผู้นำ จากผลการศึกษาของ Blake and Mouton.....	29
4 ตัวแบบภาวะผู้นำบนเส้นต่อเนื่อง จากผลการศึกษาของ Tennenbaum and Schmidt	30
5 ตัวแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ จากผลการพัฒนาของ Fiedler.....	32
6 ตัวแบบภาวะผู้นำเส้นทางและจุดหมาย จากผลการพัฒนาของ House.....	34
7 ตัวแบบภาวะผู้นำเชิงปทัสสถาน จากผลการพัฒนาของ Vroom และ Yetton	36
8 ตัวแบบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของ Hersey and Blanchard.....	37
9 ทิศนะหนึ่งเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง.....	40
10 องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์.....	41
11 พัฒนาการของกระบวนทัศน์ทฤษฎีภาวะผู้นำ 4 ยุค.....	42